

РЕШЕНИЕ

№ 6003

гр. София, 23.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-23 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Божана Желязкова

при участието на секретаря Ива Ат. Иванова
като разгледа докладваното от Божана Желязкова Гражданско дело № 20231100106620 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба на П. М. Б. срещу „Юробанк България“ АД, с която са предявени установителни искове с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл. 143 и чл. 146 ЗЗП, за признаване за нищожни на клаузите на чл. 1, ал. 1, чл. 1, ал. 3, чл. 2, ал. 1, чл. 3, ал. 1, чл. 3, ал. 3, чл. 3, ал. 5, чл. 6, ал. 2, чл. 8, ал. 2, чл. 12, ал. 1 и чл. 22, ал. 1, чл. 22, ал. 2, чл. 24, ал. 1 от Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL41130 от 26.09.2008г., както и за признаване нищожността на т. III, V, VIII и X от Допълнително споразумение от дата 23.02.2010г., чл. 1, ал. 1 и ал. 4 от Допълнително споразумение от дата 30.05.2011г., чл. 2, ал. 2, чл. 3, ал. 1, чл. 5, чл. 6, чл. 10 и чл. 12 от Допълнително споразумение от дата 13.06.2011г., чл. 1, ал. 1 и ал. 2 от Допълнително споразумение от дата 16.07.2012г. и чл. 1, ал. 1 и ал. 4 от Допълнително споразумение от дата 20.03.2013г. Предявени са и осъдителни искове с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати сумата от 16 428,34 евро, представляваща надплатена сума за месечни анюитетни вноски и такса управление на кредита поради валутна разлика между швейцарския франк и евро за периода от 26.09.2008г. до 18.11.2014г., сумата от 31 913,87 евро, представляваща заплатена въз основа на нищожни клаузи сума, представляваща разликата между предварително договорените месечни вноски и заплатените от него за периода от 26.09.2008г. до 18.11.2014г., както и сумата от 58,97 евро, представляваща надплатена такса за управление на кредита за периода от 26.09.2008г. до 18.11.2014г., ведно със законната лихва върху сумите считано от 05.07.2019г. до окончателното изплащане на сумите. Сумата от 16 428,34 евро се претендира в условията на евентуалност като надплатена поради неправилно изчисляване на лихвите от банката за периода от 26.09.2008г. до 18.11.2014г.

ИЩЕЦЪТ- П. М. Б. твърди, че с ответната банкова институция на 26.09.2008г. е сключил

Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL 41130, по силата на който му бил предоставен кредит в размер на 75000 евро като равностойност на швейцарски франкове. Сочи, че кредитът се усвоявал по блокирана сметка на швейцарски франкове на кредитополучателя, поради което никога не е разполагал с швейцарски франкове. Твърди, че сключеният договор бил типов, като Приложение № 1 към договора било подписано само като образец, без да е попълнено. Поддържа, че датата на усвояване на кредита е 13.10.2018г., а усвоената сума- 117 777,29 швейцарски франка. Към датата на сключване на договора БЛП бил 5 %, съответно годишната лихва била 6,60 %. Крайният срок за издължаване на кредита бил 240 месеца, считано от датата на усвояването му. Месечната вноска била в размер на 885,07 швейцарски франка. Поддържа, че банката едностранно променила размера на БЛП по жилищни кредити, считано от 10.10.2008г., като новата стойност на БЛП в швейцарски франкове била 7,20 %. Годишната лихва по процесния договор била променена от 6,6% до 8,80 %. На това основание вноските били в размер на 1044,58 швейцарски франка, т.е. още от първия месец месечната вноска била завишена спрямо първоначално договорената със 159,51 франка. Това довело до невъзможност да погасява кредита с новите параметри и били сключени общо 4 броя анекси, както следва: Анекс от 23.02.2010г., с който страните се съгласяват сумата от 114 719,25 швейцарски франка редовна главница и сумата от 280,42 швейцарски франка редовна лихва да се обединят в редовна главница от сумата от 114 999,76 франка, т.е. била капитализирана лихвата; Анекс от 30.05.2011г., с който страните са се съгласили за нов погасителен план, както и с това, че при просрочие на дължимите погасителни вноски, както и при предсрочна изискуемост на кредита, кредитополучателят дължи лихва в размер на сбора от лихвата за редовната главница, договорена за съответния период на издължаване на кредита плюс наказателна надбавка от 10 пункта, т.е. било налице капитализиране на лихва плюс прекомерна наказателна лихва; Анекс от 13.06.2011г., с който страните се съгласяват с ново предоговаряне на дълга, Анекс от 16.07.2012г., с който страните са се съгласили крайният срок за издължаване на кредита да стане 420 месеца при нов погасителен план, Анекс без дата, с който страните са се съгласили кредитополучателят да получи преференциални условия. Соци, че във всички тези анекси банката калкулирала лихвата като задължение за главница по кредита, на което отново се начислява лихва, т.е. капитализирана лихва, залагала повишаване на такси, комисионни и прекомерни наказателни лихви. Поддържа, че договорените клаузи, с които се постига съглашение за капитализиране на суми, представляващи капитализирана лихва и главница били нищожни. Счита, че липсва нормативна възможност за извършване на соченото капитализиране на лихвата. Твърди, че на 18.11.2014г. бил сключен Договор за кредит за рефинансиране на жилищен кредит № HL 69420, с който първият кредит от 26.09.2008г. бил погасен изцяло. Предмет на договора бил предоставяне на кредит в размер на 186 756 лева, от които за рефинансиране на кредит HL 41130/2008г.- 185 350 лева, за други разплащания- 1406 лева. Намира, че се касае за две групи неравноправни клаузи в договора. От една страна тези, които касаят преизчисляването на размера на кредита, на месечните анюитетни вноски и на таксата за управление на кредита по курса на швейцарски франк, а именно- чл. 1, ал. 1, чл. 1, ал. 3, чл.

2, ал. 1, чл. 6, ал. 2, чл.22, ал. 1, чл. 22, ал. 2, чл. 24, ал. 1 от договора. Втората група се отнася до недължимо платени суми въз основа на едностранно увеличение на лихвата от страна на банката- чл. 3, ал. 1, чл. 3, ал. 3, чл. 3, ал. 5, чл. 8, ал. 2 и чл. 13, ал. 1 от договора. Поддържа, че обвързването на размера на погасителните вноски и размера на таксата за управление на кредита с курса на валута, различна от евро, която е валутата на усвояване и погасяване, е в противоречие с приложимото национално и европейско законодателство, поради което банката се е обогатила неоснователно с разликите вследствие едностранното превалутуиране по кредита и дължи връщане на неоснователно платените суми. Цитираните клаузи били нищожни поради нарушаване на закона, накърняване на добрите нрави, при липса на съгласие и основание. Поддържа, че при сключване на договора не бил знаел и не могъл да знае какъв ще е размерът на задължението му в швейцарски франкове, който не само бил неопределен, но и неопределяем към момента на сключване на договора, тъй като бил поставен единствено в зависимост от волята на банката, която едностранно определя валутния курс към всеки бъдещ момент на непредвидени в договора основания. Налице била и неяснота по смисъла на чл. 22, ал. 1 и ал. 2 от договора. Сочи, че към момента на сключване на договора за кредит потребителят бил лишен от информация относно съществени негови условия, а именно конкретния размер на задължението му в швейцарски франкове, механизма за определяне на този размер, респ. приложимия курс на търговеца при преизчисляването му и обективните фактори, които влияят върху курса извън субективния интерес на търговеца, размера на месечната погасителна вноска в евро, икономическите причини за въвеждане на механизма за индексация на кредита спрямо чужда валута; икономическите последствия от въвеждането на този механизъм, конкретните икономически дадености към момента на сключване на договора за кредит, а именно историческите нива на швейцарския франк и очакваните тенденции за повишаване на курса му. Поддържа, че клаузата на чл. 24, ал. 1 от договора попада в приложното поле на чл. 143, т. 18 ЗЗП. Описаните клаузи противоречали на чл. 143, т. 10 ЗЗП. Клаузите били неравноправни, тъй като не били индивидуално уговорени. Доказателство за едностранния характер на клаузите било изричното посочване чл. 3, ал. 5 от договора, че действащият БЛП на БПБ за швейцарски франкове не подлежи на договаряне. Твърди, че не са налице условия за повишаване на базовия лихвен процент, напротив, за неговото намаляване. Искането към съда е да уважи предявените искове. Претендира разноски.

ОТВЕТНИКЪТ- „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, с предишно наименование „Юробанк И Еф Джи България“ АД, с ЕИК 000694749, оспорва допустимостта на предявените установителни искове. Твърди, че ищецът няма правен интерес от предявяването им, тъй като договорът за кредит № HL41130 от 26.09.2008г. е погасен и отношенията, свързани с него са приключени, както и предвид факта, че същите искове да предявени и в рамките на гр. дело № 67032/2019г. по описа на СРС, 30-ти състав. Евентуално поддържа, че на 26.09.2008г. между страните е сключен договор за кредит № HL41130 от 26.09.2008г. в швейцарски франкове, който бил целеви за закупуване на недвижим имот, находящ се на адрес: ж.к. ****. В приложение № 1 бил посочен конкретният размер на кредита, както и приложимият валутен курс. Кредитът бил усвоен чрез заверяване на сметката на ищеца в

швейцарски франкове, а впоследствие паричните средства са предоставени на кредитополучателя в договорената заместваща валута, а именно евро. Намира, че възраженията на ищеца касателно наличието на неравноправни клаузи и твърденията му, че същият се ползва с потребителска защита по ЗЗП са неоснователни, тъй като към имотът, който е закупен с процесния кредит се използва за нуждите (седалище и адрес на управление) на две търговски дружества, на които той е управител. В тази връзка посочва, че независимо, че кредитът е получен от физическо лице, то не може да се ползва от потребителската защита, ако средствата са получени в тясна връзка с упражняване търговска или професионална дейност. Твърди и че между страните била уговорена вноски в размер на 1044,58 швейцарски франка. С допълнителни споразумения бил договорен по-нисък размер на вноската, за периода от 13.03.2010г. до 13.03.2011г. вноската била в размер на 788,56 франка, за периода от 10.07.2011г. до 10.07.2012г. вноската била в размер на 600,19 франка, за периода от 10.07.2012г. до погасяване на кредита вноската се движила между 855,49 франка и 712 франка. На 18.11.2014г. бил сключен договор за кредит HL 69420, с който се рефинансирал кредита № HL41130 от 26.09.2008г, в който участвала и съпругата на ищеца Кристина Б.а. Твърди, че ищецът е усвоил кредит в швейцарски франкове, така както било уговорено в договора и в приложение № 1 към него. По договора за кредит кредитополучателят дължал вноски в швейцарски франкове, като избор на кредитополучателя е дали ще се снабди с франкове от ответника или от друго лице. Сочи, че видно от извлечение от сметка в значителна част от случаите вноските по кредита били погасявани директно във франкове. Оспорва твърдението, че клаузите в договора не са индивидуално уговорени. Оспорва твърдението, че ответникът е можел да предвиди предстоящо увеличаване на швейцарския франк. Счита, че с чл. 24 кредитополучателят е получил достатъчна информация, че е налице възможност за повишаване стойността на швейцарския франк, което да промени стойността на ползвания от него кредит спрямо националната валута. Твърди, че няма друга информация относно промяната на валутните курсове, която банката да знае към момента на сключване на договора и да не е предоставила на ищеца. Поддържа, че по договора за кредит е постигнато съгласие за прилагане на променлива лихва. Сочи, че методологията за определяне на БЛП е свободно достъпна във всеки офис на банката, както и е публикувана на интернет страницата на банката и всеки има свободен достъп до нея, като референцията към нея води до достатъчна определеност на основанието за промяна на лихвата по договора. Поддържа, че БЛП изразява трансферната цена на ресурса, приложим за банката, и се влияе от обективно действащи пазарни и икономически механизми и параметри, като бил определен съобразно методологията на ответника и зависи от множество финансови, икономически и пазарни фактори, които отчитат условията на финансовите пазари и спецификата на упражняваната от ответника дейност. Сочи, че промяната в размера на лихвата по договора е резултат от изменение на БЛП и постигната обща воля между страните в договора и в съответствие е чл. 58, ал. 4 от ЗКИ изменението било надлежно обявено. От друга страна кредитополучателят имал възможност да се откаже от договора във всеки момент като погаси предсрочно задължението към банката, изплати остатъка от главницата и така прекрати договора.

Поддържа, че по договора били сключени редица споразумения, съдържащи индивидуални уговорки относно лихвата. Навежда, че ищецът няма правен интерес да оспорва разпоредбите, свързани със събирането на такса за предсрочно погасяване. Сочи, че кредитът бил обслужван от трети за правоотношението лица, поради което имуществото на ищеца не било намаляло и той нямал право да претендира връщането му. Поддържа, че с кредита в швейцарски франкове кредитополучателят е спестил от по-високите лихви по кредити в евро и този факт следва да бъде отчетен, когато се преценява с каква сума е обеднял ищецът. Оспорва исковете по основание и размер. Прави възражение за изтекла погасителна давност. Претендира разноски.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди направените доводи, намира за установено следното:

По делото е представен договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL 41130 от 26.09.2008 г., от които се установява следното:

Съобразно чл. 1, ал.1 ответникът предоставя на ищеца кредитен лимит в швейцарски франкове в размер на равностойността на швейцарските франкове на 75 000 евро по курс „Купува“ за шв. франк към евро на банката а кредитополучателят се задължава да върне ползания кредит, заедно с дължимите лихви, в сроковете и условията на настоящия договор. В ал.3 е предвидено, че за деня на усвояване на кредита, за приложимия към същата дата търговски курс „купува“ за шв. франка на банката, както и за конкретно определения съобразно него размер на кредита в шв. франкове, страните подписват приложение № 1 към настоящия договор, което е неразделна част от него. Представено е и Приложение № 1 към договора, от което е видно, че датата на усвояване на сумата по договора е 13.10.2008 г. като към тази дата, договорения в чл.1 от договора курс „купува“ за шв. франк на банката към евро е 1,57036384 и главницата по кредита е съответно в размер на 117 778 шв. франка. Чл. 2, ал.1 от договора предвижда, че разрешеният кредит се усвоява по блокирана банкова сметка в швейцарски франкове на кредитополучателя и се ползва от него при условията на ал.4 и ал.5, съответно усвоеният кредит в швейцарски франкове по сметката по ал.1 се превалутира служебно от банката в евро по търговския курс „купува“ на швейцарския франк към евро на банката за съответната валута в деня на усвояването като се превежда по открита в банката сметка на кредитополучателя в евро, посочена в договора. С подписването на договора кредитополучателят дава своето безусловно и неотменимо съгласие и оправомощава банката за служебното извършване на горните действия. Съгласно ал.5 за превалутирането по ал.4, кредитополучателят не дължи на банката определените съгласно действащата Тарифа за условията, лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага при операциите си (Тарифата), такси и комисионни. В чл.6, ал.2 от договора за кредит е предвидено, че погасяването на кредита се извършва във валутата, в която същият е разрешен и усвоен – швейцарски франкове. В случай, че на съответния падеж на погасителната вноска по главницата и /или лихвата кредитополучателят не е осигурил дължимата сума в швейцарски франкове по сметката си по чл. 2, ал.1, но има средства в лева или евро в банката погасяването на кредита може да се извърши от банката освен във

валутата на кредита и в лева или евро, след служебното превалутиране на тези средства в швейцарски франкове по курс продава на банката за швейцарския франк към лева/ евро, за което кредитополучателят с подписването на договора дава своето неотменимо и безусловно съгласие и оправомощава банката. Ал.3 предвижда, че при промяна на БЛП от страна на банката, промените се отразяват автоматично на анюитетната вноска, като кредитополучателя дава съгласието си за това. Съгласно чл. 22, ал.1 от договора страните са се договорили, че кредитополучателят има право да поиска от банката да превалутира предоставения му кредит в швейцарски франкове, съответно в лева или евро като за услугата се съгласява да заплати съответната комисионна, съгласно действащата към датата на превалутирането Тарифа на банката. Ал 2 от същата клауза поставя реда за превалутиране на кредита. Съгласно чл. 24 кредитополучателят декларира, че е запознат и съгласен с обстоятелството, че промяната на обявления от банката курс купува или продава на швейцарския франк към българския лев или евро, както и превалутирането по чл. 22 от договора може да има за последици включително и в случаите по чл. 6, ал.2 повишаване на размера на дължимите погасителни вноски по кредити, изразени в лева като напълно приема да носи за своя сметка риска от такива промени и повишаване, както и че е съгласен да поеме всички вреди(вкл. и пропуснати ползи), произтичащи от промяната на валутните курсове и новите лихви по превалутирания кредит. С втората алинея на същия член кредитополучателят декларира, че е изцяло запознат и разбира икономическия смисъл и правните последици на разпоредбите на чл. 6, ал.2 и чл. 22-24 от този договор, както и че е съгласен с настъпването им. Според чл. 12, ал.1 банката се задължава да предостави за ползване разрешение кредит в договорения размер, срок и условия и да осигурява на кредитополучателя периодично или при поискване извлечение от сметките, обслужващи заема. В чл. 3, ал.1 от договора е предвидено, че за усвоеният кредит кредитополучателят дължи на банката годишна лихва в размер на сбора на БЛП на банката за жилищни кредити в шв. франкове, валиден за съответния период на начисляване на лихвата плюс договорна надбавка от 1,6 пункта. Към момента на сключване на договора БЛП на банката е 5%. Ал. 3 предвижда, че при просрочие на дължимите погасителни вноски, както и при предсрочна изискуемост на кредита, кредитополучателят дължи лихва в размер на сбора от лихвата за редовна главница, определена в ал. 1, плюс наказателна надбавка от 10 пункта. Ал. 5 предвижда, че действащия БЛП на банката за жилищни кредити не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните. Банката уведомява кредитополучателя за новия размер на БЛП за жилищни кредити и датата, от която е в сила, чрез обявяването му на видно място в банковите салони. Договорените в договора надбавки не се променят. Клаузата на чл.13 , ал.1 от договора предвижда, че банката се запазва правото по време на действие на договора за промяна Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които събира и прилага при операциите си, както и приложимите лихви по процесния договор за кредит в шв. франкове като измененията влизат в сила от деня на приемането им и са задължителни за кредитополучателя. Чл. 8, ал.2 от договора предвижда, че при предсрочно частично или пълно погасяване на кредита по писмено искане на кредитополучателя, той дължи на банката такса в размер на 4% върху размера на

предсрочно погасената главница, както и пропорционално връщането на кеш бонуса.

Представено е допълнително споразумение от 23.02.2010 г., в което е посочено, че към момента на подписването му не са налице задължения за просрочена лихва и възнаградителна лихва. Съобразно т. III „С подписване на настоящото споразумение Кредитополучателят се съгласява общия сбор на сумата по т.1 и т. 2 да бъде преоформена чрез натрупване към редовната главница по т.3 от настоящото споразумение. С подписване на настоящото споразумение, Кредитополучателят оправомощава банката да извършва служебно всички необходими действия по преоформяне на задълженията по реда на предходното изречение, като общият им размер след извършване на операциите по т.III се обозначава по-долу за краткост понятието „ Общ дълг ”. Т.V. предвижда, че „ ... непогасеният остатък от Общия дълг ще се олихвява с годишна лихва в размер, равен на сбора на действащия към същата дата Базов лихвен процент (БЛП) на банката за жилищни кредити в съответната валута плюс договорена лихвена надбавка в размер на 1.78 пункта. Действащият Базов лихвен процент (БЛП) на банката за жилищни кредити в съответната валута не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните. Банката уведомява Кредитополучателя за новия размер на Базовия лихвен процент (БЛП) на банката за жилищни кредити в съответната валута и датата, на която той е в сила, чрез обявяването им на видно място в банковите салони. Договорените в настоящия договор надбавки не се променят. ”. Т. VIII - “Кредитополучателят заплаща на банката месечна такса за администриране на просрочен кредит, дължима при забава на плащането на една или повече месечни погасителни вноски по кредита на падеж съгласно чл. 7 от Договора за кредит, в размер определен съгласно действащата към момента на настъпване на забавата Тарифа на банката. ”. Т .X.- „Кредитополучателят с подписването на настоящото допълнително споразумение декларира, че е запознат и съгласен с всички счетоводни операции, извършени от банката при, по повод и във връзка с договореностите по същото, вкл. свързани с преоформянето на кредита по реда на това допълнително споразумение и с въведената поредност при погасяването му, както и че дава своето неотменимо и безусловно съгласие и оправомощава банката за служебното им извършване. С подписването на настоящото допълнително споразумение, Кредитополучателят декларира, че няма каквито и да било претенции към банката по отношение на извършените от нея счетоводни операции и други действия, свързани с оформяне на кредита по реда на това споразумение и с въведената поредност при погасяването му”.

По делото е налично и допълнително споразумение от 30.05.2011 г., от което е установява следното: В чл.1, ал.1 е договорено, че „Считано от 30.05.2011г. за усвоения кредит Кредитополучателят дължи на банката годишна лихва в размер, равен на сбора на действащия БЛП на Юробанк И Еф Джи България АД за жилищни кредити в швейцарски франк, валиден за съответния период плюс договорна надбавка в размер на 1.38 пункта. Към момента на сключване на настоящото споразумение БЛП на Юробанк И Еф Джи България АД за жилищни кредити в швейцарски франк е в размер на 7,2%. Чл.1 (4) „Действащия БЛП на Юробанк И Еф Джи България АД за жилищни кредити в швейцарски франк не подлежи

на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните. Банката уведомява Кредитополучателя за новия размер на Базовия лихвен процент (БЛП) на банката за жилищни кредити в швейцарски франк и датата, на която той е в сила, чрез обявяването им на видно място в банковите салони. Договорените в настоящия договор надбавки не се променят. ”

От представеното допълнително споразумение от дата 13.06.2011г. е видно, че в чл.2, ал.2 е уговорено „Освен задълженията по ал.1, т.1-5, страните се съгласяват, че Кредитополучателят дължи и редовна лихва, която е/ще бъде начислена за периода от датата на падежа, предхождащ датата на Допълнителното споразумение („Предходен падеж”), до датата на падежа следващ датата на Допълнителното споразумение („Следващ падеж”), но към датата на Допълнителното споразумение все още не е изискуема. Чл.3, ал.1 „Страните се съгласяват, че всички плащания във връзка с кредита по чл.2, ал.1, т.1-4 се преоформят служебно от банката на датата на Допълнителното споразумение чрез натрупване към редовната усвоена и непогасена част от главницата по първоначално предоставения кредит в размер съгласно чл.2, ал.1, т.5. Чл.5. .. „След изтичане на периода на облекчено погасяване върху дълга се натрупва начислената, но непогасена през периода на облекчено погасяване лихва, за която с подписване на настоящото Допълнително споразумение Кредитополучателят дава своето изрично и неотменимо съгласие, оправомощава и възлага на банката. ” Чл.6. „ След изтичане на периода на облекчено погасяване върху общия размер на дълга след натрупване на лихвата по предходния член, се начислява годишна лихва в размер, равен на сбора на действащия към същата дата Базов лихвен процент (БЛП) на банката в съответната валута плюс договорена лихвена надбавка в размер на 1,85пункта, като след изтичане на периода на облекчено погасяване до окончателното погасяване на дълга на равни месечни погасителни вноски, съгласно Погасителен план, неразделна част от Допълнителното споразумение. Действащият Базов лихвен процент (БЛП) на банката за жилищни кредити в съответната валута не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните. Банката уведомява Кредитополучателя за новия размер на Базовия лихвен процент (БЛП) на банката за жилищни кредити в съответната валута и датата, на която той е в сила, чрез обявяването им на видно място в банковите салони. Договорените в настоящия договор надбавки не се променят. ” Чл.10. „ С подписване на настоящото допълнително споразумение Кредитополучателят декларира, че е съгласен и че няма каквито и да било претенции към банката по отношение на счетоводните операции, извършени при, по повод и във връзка с договореностите по същото, вкл. свързани с преоформянето на кредита по реда на това допълнително споразумение и с въведената поредност за погасяването му, както и че дава своето неотменимо и безусловно съгласие и оправомощава банката за служебното им извършване. Чл.12. “Кредитополучателят заплаща на банката месечна такса за администриране на просрочен кредит, дължима при забава на плащането на една или повече месечни погасителни вноски по кредита на падеж съгласно чл. 7 от Договора за кредит, в размер определен съгласно действащата към момента на настъпване на забавата Тарифа на банката. ”

В Допълнително споразумение от дата 16.07.2012г. е договорено следното: Чл.1, ал. 1 „Считано от ....2012г. и при условията на настоящото споразумение за усвоения кредит Кредитополучателят дължи на банката преференциална годишна лихва в размер на действащия към .... 2012г. БЛП на Юробанк И Еф Джи България АД за жилищни кредити в швейцарски франк, валиден за съответния период на начисляване на лихвата плюс договорна надбавка в размер на -0,20 пункта. Чл.1(2) „Към датата на подписване на настоящото Допълнително споразумение БЛП е в размер на 7,20% процента. БЛП за жилищни кредити се определя от Управителния орган на Банката или от Комитет към Управителния орган, отразява пазарните (бенчмаркови) лихвени материали (Софибор, Юрибор, Либор).... БЛП подлежи ежесмесечно на преазглеждане, като при промяна на един или повече от изброените в предходното изречение показатели е налице основание за актуализиране на БЛП.... ”

В Допълнително споразумение от дата 20.03.2013г.е договорено, че: Чл.1, ал.1 „ Считано от 20.03.2013г. за усвоения кредит Кредитополучателят дължи на банката годишна лихва в размер, равен на сбора на действащия БЛП на Юробанк България АД за жилищни кредити в швейцарски франкове, валиден за съответния период плюс договорна надбавка в размер на 1.38 пункта. Към момента на сключване на настоящото споразумение БЛП на Юробанк България АД за жилищни кредити в швейцарски франкове е в размер на 6,95% процента. Чл.1, ал. 4 „БЛП за жилищни кредити се определя от Управителния орган на Банката или от Комитет към Управителния орган, отразява пазарните (бенчмаркови) лихвени материали (Софибор, Юрибор, Либор).... БЛП подлежи ежесмесечно на празглеждане, като при промяна на един ши повече от изброените в предходното изречение показатели е налице основание за актуализиране на БЛП.... ”.

Представен е договор за банков кредит № HL 69420, сключен между страните, от които е видно, че банката е предоставила на ищеца сумата от 186 756 лв., при следните условия: сумата от 185 350 лв. служи за предсрочно погасяване на задълженията по договор за кредит № HL 41130, а сумата от 1 406 лв. се предоставя за покриване на други разходи. Получените суми по този договор се превалутират служебно от банката в деня на усвояването.

Ответникът е представил справки от Търговски регистър при Агенция по вписванията, от които се установява, че търговско дружество „Д.“ ООД, ЕИК **** има официално регистрирани седалище и адрес на управление в гр. София, жк. **** (апартамента, закупуването на който е финансирано с процесния договор за кредит), а управител на дружеството е П. М. Богнадов. На основание чл. 23, ал. 6 ЗТРРЮЛНЦ и предвид предоставения ЕИК номер, съдът установи, че посоченото дружество е вписано в ТР на 10.04.2018 г., като от тази дата и седалището и адреса на управление са на посочения горе адрес. Ответникът е представил и справка за дружеството „В.-С.“ ООД, ЕИК ****, от която е видно, че то има същите седалище и адрес на управление и отново се управлява от ищеца. При направена проверка във вписаните в Търговски регистър данни съдът установи, че това дружество е регистрирано за първи път на 14.07.2004 г. в Окръжен съд Хасково, като седалището му на описания горе адрес е едва от 19.06.2012 г.

Приложена по делото е искова молба, по който е образувано гр.д. № 67032/2019 г. по описа на СРС, от която е видно(както и от приложената справка), че същото има за предмет иск за установяване нищожност на клаузи от договор за кредит с № HL 69420, както и присъждане на сума в размер на 1 500 лв., претендирана като надплатена сума въз основа на неравноправни клаузи, даващи право на банката едностранно да увеличава първоначално договорения размер на възнаградителната лихва, както и сумата от 50 лв., претендирана като надплатени такса за управление на кредита за периода от 18.11.2014 г. до 18.11.2019 г. Предявен е иск за сумата от 2 545 евро(съответстваща на тази, първоначално предявена и по настоящето дело преди увеличението на иска), претендирана като надплатена сума поради променения курс на шв. франка т.е. понасянето на валутния риск по договор за кредит № HL 41130 (процесния по настоящето дело). С оглед писмените доказателства производството по делото е прекратено за тази претенция. Освен това по това дело са предявени инцидентни установителни искове за обявяване на нищожност на същите клаузи от допълнителните споразумения към договор за кредит № HL 41130. С оглед факта, че настоящите такива са подадени преди тези по другото дело, съдът ги приема за допустими в производството. Гр.д. № № 67032/2019 г. по описа на СРС е спряно до решаване на настоящия спор, тъй като той има преюдициално значение както по отношение на повдигнатите в него възражения за действителност на клаузи от основния договор, така и досежно тези по допълнителните споразумения.

По делото са приети и неоспорени една основна и една допълнителна съдебно-счетоводни експертизи. Съобразно заключението на основната експертиза за периода от 26.09.2008 г. до 18.11.2014 г. банката е надвзела в резултат от едностранно увеличение на възнаградителната лихва над първоначално установения размер от 6,60 % (включително чрез капитализиране на възнаградителни лихви) сума в размер на 5 756,08 шв. франка с еурова равностойност от 4 039,75 евро или 7 901,06 лв. Като се изключат направените плащания от трети лица по договора за кредит следва извод, че надплатената лично от ищеца сума е в размер на 5 185,30 шв. франка с еурова равностойност на 3 564,27 евро. За същия период банката е надвзела за анюитетни вноски и такси за управление на кредита и сумата от 7 434,04 евро или 14 539,73 лв. поради настъпилите изменения в курса на шв. франк към евро, а като се отчетат плащанията, направени от трети лица, а не от ищеца, сумата възлиза на 5 486,13 евро. Въз основа на сключения договор за кредит банката е отпуснала на кредитополучателя сумата от 114 778 шв. франка на 13.10.2008 г., като на същата дата превалутира тази сума в евро по курс „купува“ за шв. франк на банката към евро в размер на 1,570364 и му предоставя сумата от 75 000 евро. Сметката, по която е предоставена сумата в шв. франкове е служебно блокирана, като кредитополучателят не може да борава с нея. Тоя е получил еуровата сума по своя друга сметка и от нея е направил целевите разплащания. При извършената проверка в банката, вещото лице е установило, че няма формула, по която да се извършва промяната на договорения първоначален променлив лихвен процент. Налице е обаче методика, като вещото лице е посочило подробно нейните компоненти като общо е посочило, че БЛП представлява сбор от трансферната цена на ресурса и буферна надбавка, които варират във времето. В заключението са посочени подробно и таблично промените,

които са настъпили в прилагания ГЛП по процесния договор за кредит. За периода от 07.07.2008 г. до 10.09.12 г. ГЛП е увеличен първо с 0,50%, след това с 2,20 %, намален е с 25% и кумулативно изменението е в размер на 2,45% в посока повишаване. Вещото лице е дало отговор на въпроси свързани с твърдението на ищеца, че договорът всъщност е сключен в резервната валута, като е определило, че при договорен лихвен процент от 6,60% и срок от 240 месеца, месечната анюитетна вноска в евро би била в размер на 563,60 евро, при което положение е установено, че за периода от 26.09.2008 г. до 18.11.2014 г. кредитополучателят е надплатил сумата от 1 248,87 евро или 2 442,59 лв. Ако се приеме, че кредитът е отпуснат в евро и следва да се върне в същата валута, при направените изчисления вещото лице е посочило, че към датата на изготвяне на експертното заключение кредитополучателят е изплатил за главница сумата от 98 348, 59 евро, предвид което няма остатък за това вземане, а има надплащане в размер на 23 348,59 евро или 45 665,88 лв. При същото допускане, е определено, че за процесния период кредитополучателят е надплатил за такси за управление на кредита сумата от 723,93 евро или 1 415,89 лв. Установено е, че банката е капитализирала лихви в размер на 1 147,80 шв. франка. Първоначалният договорен размер на вноската по кредита е от 1044,58 шв. франка, но реално кредитополучателят е заплащал по-ниски вноски за периода от 13.03.2010 г. до 13.11.2014 г. като е заплатил сума, която е с 21 614,18 шв. франка по-малка от дължимата за този период въз основа на направените изменения на условията по договора от страна на банката и посключените споразумения. Общо е платил за главница и лихви сумата от 54 640,16 шв. франка, а за всички дължими суми по кредита 58 866,43 шв. франка, като 48 000 шв. франка са внесени от него, а 10 866,43 шв. франка от трети лица. Ако се приложат първоначално договорените условия при 5% размер на възнаградителната лихва и срок на издължаване 240 месеца и 1,60 % надбавка, то към датата на погасяването му чрез новия договор за кредит - 09.12.2014 г., би било налице просрочие в размер на 107 200,18 шв. франка. За периода от 08.07.2014 г. до 08.11.2014 г. кредитополучателят и изплатил сумата от 2 890 шв. франка като с тях е погасил главници и възнаградителни лихви в размер на 2 625,80 шв. франка, като при така предоставените условия е платил по-ниска вноска от тази, която би дължал при първоначалните условия.

От приетото по делото заключение на допълнителна съдебно-счетоводна експертиза се установи също така, че в периода от 13.10.2008 г. до 09.12.2014 г. банката е прилагала спрямо процесния договор за кредит различни лихвени проценти, вариращи между 8,98 до 5,65, а първоначално уговореният лихвен процент е в размер на 6,60. Отговорено е и на редица въпроси на ищеца при допускане, че кредитът е отпуснат в заместващата валута.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

При преценка на събраните по делото доказателства съдът намира, че възраженията на ответника за недопустимост на предявените установителни искове за обявяване нищожност на клаузи от допълнителните споразумения са неоснователни. Както е посочено в обстоятелствената част на исковата молба, действително към момента е налице висящо

друго дело, в рамките на което същите искове отново са повдигнати при условията на инцидентни установителни искове. Последните обаче са предявени хронологично след предявяването на настоящите, предвид което именно в настоящето производство следва да намерят разрешение.

Неоснователно е и възражението за недопустимост на предявените искове, предвид факта, че правоотношението по процесния договор към момента е погасено чрез плащане, посредством сключен договор за рефинансиране. Повдигнатият пред съда правен спор има за предмет установяване по искане на кредитополучателя, че част от клаузите на първия договор за кредит са недействителни съответно, че събраните от кредитодателя суми въз основа на тях са недължимо платени. При така очертания предмет на делото е видно, че е налице правен интерес за ищеца да установи, че това, което вече е платил, независимо от това дали е било директно плащане от негови лични средства или чрез заем от трето лице или банката- кредитодател е било недължимо и се дължи връщането му с цел избягване на неоснователното обогатяване. Отделно от това в рамките на висящото друго съдебно производство между същите страни действително е бил предявен иск, идентичен с този, с който в момента се претендира присъждане на надвзета сума от валутна разлика, но производството по него е прекратено, предвид което няма пречка предявеният пред настоящия съд иск с този предмет да бъде разгледан. От изложеното следва извода, че и това възражение за недопустимост на предявените в настоящето производство претенции е неоснователно.

По съществото на правния спор съдът намира, за неоснователно възражението на ответника, че ищецът не може да се ползва от предоставената от законодателя потребителска защита, което се основава на твърденията, че апартамента, който е закупен с процесния договор за кредит, служи за удовлетворяване на нуждите на търговски дружества, в който кредитополучателят е управител. Действително не всеки договор за кредит, сключен от физическо лице, се ползва от потребителската защита. Основното изключение е, когато по делото се установи, че към момента на сключването на договора физическото лице е действало в пряка връзка със своята професионална/търговска дейност и именно с тази цел са ползване заетите от банката средства. В хода на настоящето дело обаче не се установява наличието на тази връзка. Сочените от ответника две търговски дружества, в които ищецът е управител, са започнали да използват процесния апартамент като адрес на управление години след сключването на договора за кредит, т.е. не се разкрива пряка професионална/търговска връзка между заемането на средствата от физическото лице и неговото качество като управител на търговско дружество.

При съобразяване на гореизложеното по предявените искове за обявяване нищожност на разпоредбите на чл.1, ал.1 и ал.3 вр. т. 2 от Приложение №1, съставляващо неразделна част от договора за кредит, чл. 2, ал.1, чл.6, ал.2 и чл. 24, уреждащи предоставянето на кредит в швейцарски франкове и връщането му в същата валута, а не в заместваща валута (евро), съдът намира следното:

Клаузата на чл.1, ал.1 урежда задължението на банката да предостави на кредитополучателя

парична сума във чужда валута – швейцарски франкове в равностойността на 75 000 евро. Конкретният размер на паричната сума съобразно чл. 1, ал.2 се установява с подписване на Приложение № 1, което е представено по делото и от него се установява, че размерът на предоставения в шв.франкове кредит е 117 778 шв.франка при курс „купува“ за шв. франк към евро на банката в размер на 1,57036384. От своя страна чл. 6, ал.2 от договора за кредит урежда задължението на кредитополучателя да върне отпуснатия кредит в валутата, в която е разрешен и усвоен, а именно в шв. франкове. Чл.2, ал.1 и ал.3 са клаузи, които имат пряко отношение към механизма на усвояване на кредита. В пряка връзка с валутата, в която се предоставя и следва да се връща кредитът е и уговорката на чл. 24 от договора, която прехвърля върху кредитополучателя изцяло рискът от промяна на валутния курс на националната парична единица към шв.франк и която е обявена вече за недействителна между страните.

С решението на Съда на ЕС по дело № C-186/16 по преюдициално запитване във връзка с приложението на Директива 93/13/ЕИО съдът е приел, че член 4, параграф 2 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, който кореспондира с чл. 145, ал.2 ЗПК, трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „основен предмет на договора“ по смисъла на тази разпоредба обхваща договорна клауза в договор за кредит, изразен в чуждестранна валута, която не е била индивидуално договорена и по силата на която кредитът трябва да се погасява в същата чуждестранна валута, в която е бил договорен, след като посочената клауза определя основна, характеризираща този договор престация. Поради това такава клауза не може да се счита за неравноправна, при условие, че е изразена на ясен и разбираем език. В т. 55 от мотивите на решението по дело C-186/16 СЕС е приел, че клауза, включена в договорите за кредит, изразени в чуждестранна валута, която изисква месечните вноски за погасяване на кредита да се извършват в същата валута, в случай на обезценяване на националната парична единица спрямо тази валута, поставя курсовият риск в тежест на потребителя.

С оглед посочената практика на СЕС, постановена по преюдициално запитване на държава-членка и задължителна за настоящия съд, съдът приема, че процесните клаузи са част от основания предмет на договора, поради което могат да бъдат преценявани от гледна точка на критериите за неравноправност единствено и само ако не са договорени индивидуално и са неясни и неразбираеми. В настоящия случай сочените клаузи не са индивидуално уговорени, доколкото презумпцията на чл. 146, ал. 4 ЗЗП не е оборена от ответника, като по делото не са ангажирани доказателства, установяващи, че потребителят е имал възможност да изрази становище по съдържанието им и да повлияе върху него. (така решение № 51/04.04.2016 г. по т. д. № 504/2015 г. на ВКС, ТК, II т. о. и решение № 98/25.07.2017 г. по т. д. № 535/2016 г. на ВКС, ТК, II т. о.). Съответно същите подлежат на преценка по отношение на наличие на неравноправност, при условие, че не са изразени на ясен и разбираем език.

С посоченото горе решение по дело № C -186/16 по преюдициално запитване във връзка с приложението на Директива 93/13/ЕИО и т. 1 от диспозитива на определението по дело C-

119/17 съдът е приел, че изискването договорна клауза да бъде изразена на ясен и разбираем език предполага, че при договорите за кредит финансовите институции трябва да предоставят на кредитополучателите достатъчна информация, която да им позволява да вземат решения, основани на добра информираност и благоразумие. Във връзка с това посоченото изискване означава, че клауза, съгласно която кредитът трябва да бъде погасяван в същата чуждестранна валута, в която е бил договорен, се разбира от потребителя едновременно от формална и граматическа гледна точка, но и по отношение на конкретния ѝ обхват в смисъл, че среден потребител, относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, може не само да установи възможното поскъпване или обезценяване на чуждестранната валута, в която кредитът е бил договорен, но и да прецени потенциално значимите икономически последици от подобна клауза върху финансовите му задължения. В т. 68 от мотивите на решението от 20.09.2018 г. по дело C-51/17, EU: C: 2018: 750 СЕС е пояснил, че договорните клаузи, отнасящи се до въпроса за валутния риск спадат към чл. 4, § 2 от Директива 93/13/ЕИО, като преценка на техния неравноправен характер не се извършва, ако след самостоятелно изследване на всеки отделен случай компетентната национална юрисдикция приеме, че са били изразени от продавача или доставчика на ясен и разбираем език.

В т. 3 от диспозитива на решението по дело C-51/17 СЕС е посочил, че чл. 4, § 2 от Директива 93/13/ЕИО трябва да се тълкува в смисъл, че "изискването договорната клауза да бъде изразена на ясен и разбираем език предполага, че при договорите за кредит финансовите институции трябва да предоставят на кредитополучателите достатъчна информация, която да им позволява да вземат решения, основани на добра информираност и благоразумие. Това изискване означава, че клауза, съгласно която кредитът трябва да бъде погасяван в същата чуждестранна валута, в която е бил договорен /клауза относно валутния риск/, се разбира от потребителя едновременно от формална и граматическа гледна точка, но и по отношение на конкретния ѝ обхват в смисъл, че среден потребител, относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, може не само да установи възможното поскъпване или обезценяване на чуждестранната валута, в която кредитът е бил договорен, но и да прецени потенциално значимите икономически последици от подобна клауза върху финансовите си задължения". В т. 50 от мотивите на решението по дело C-186/16 и т. 75 от мотивите на решението по дело C-51/17 СЕС е изяснил, че "от една страна, потребителят трябва да е добре осведомен, че със сключването на договор за кредит в чуждестранна валута той се излага на определен риск, свързан с обменния курс, който евентуално ще му бъде икономически трудно да понесе при обезценяване на валутата, в която получава доходите си, спрямо чуждестранната валута, в която е отпуснат кредита. От друга страна, продавачът или доставчикът, в случая банковата институция, трябва да представи възможните промени в обменните курсове и рисковете, свързани с вземането на кредит в чуждестранна валута, по-специално когато потребителят-кредитополучател не получава доходите си в тази валута. При това положение националната юрисдикция следва да се увери, че продавачът или доставчикът е предоставил на съответните потребители цялата относима информация, която им позволява да преценят икономическите последици

от клаузата за финансовите им задължения". Следва да се отбележи, че съгласно постоянната съдебна практика на СЕС, въведената с Директива 93/13/ЕИО, система на защита на потребителите се основава на идеята, че потребителят е в положение на по-слабата страна спрямо продавача или доставчика от гледна точка, както на възможностите си да преговаря, така и на степента си на информираност, като това положение води до приемането от негова страна на условията, установени предварително от продавача или доставчика, без да може да повлияе на съдържанието им /решение по дело C-34/13, EU: C: 2014: 2189, т. 48; решение по дело C-26/13, т. 39; решение по дело C-169/14, EU: C: 2014: 2099, т. 22; решение по дело C96/14, т. 26 и др./. В т. 3 от диспозитива и т. 54 и т. 56 от мотивите на решение по дело C-186/16 СЕС се е произнесъл, че разпоредбата на чл. 3, § 1 от Директива 93/13/ЕИО, транспонирана в чл. 145, ал. 1 ЗЗП, трябва да се тълкува в смисъл, че "преценката на неравноправния характер на дадена договорна клауза трябва да се направи спрямо момента на сключване на разглеждания договор при отчитане на всички обстоятелства, за които продавачът или доставчикът е можел да знае към този момент и които са от естество да се отразят на понататъшното му изпълнение, тъй като дадена договорна клауза може да е носител на неравнопоставеност между страните, проявяваща се едва в хода на изпълнение на договора. Националната юрисдикция трябва да направи оценка относно наличието на евентуална значителна неравнопоставеност по смисъла на посочената разпоредба с оглед на всички обстоятелства по делото и отчитайки по-специално експертната компетентност и познанията на банката относно възможните промени в обменните курсове и рисковете, свързани с вземането на кредит в чуждестранна валута /най-напред евентуалното неспазване на изискването за добросъвестност, а след това наличието на евентуална значителна неравнопоставеност по смисъла на чл. 3, § 1 от Директива 93/13/". За да установи "дали клаузата води в разрез с принципа на добросъвестност до значителна неравнопоставеност в ущърб на потребителя между правата и задълженията, произтичащи от договора, националният съд трябва да провери дали, като постъпва добросъвестно и справедливо с потребителя, продавачът или доставчикът може основателно да очаква, че потребителят ще се съгласи с подобна клауза след индивидуално договаряне" /решение по дело C-186/16, т. 57; решение по дело C-415/11, EU: C: 2013: 164, т. 68 и 69/. В т. 2 от диспозитива на определението по дело № C-119/17 е постановено, че чл. 3 до чл. 5 от Директива 93/13/ЕИО, транспонирани в чл. 143, чл. 145 и чл. 147 ЗЗП, следва да се тълкуват в смисъл, че може да бъде преценена от националната юрисдикция като неравноправна клауза от кредитен договор, последиците от която са цялостно прехвърляне на валутния риск върху потребителя и която не е съставена по прозрачен начин, така че кредитополучателят не може да прецени на основание ясни и разбираеми критерии икономическите последици от сключването на договора и когато при проверката ѝ за неравноправния характер бъде констатирано, че въпреки изискванията за добросъвестност, тя създава в ущърб на потребителя значително неравновесие между правата и задълженията на страните, произтичащи от договора. В постановеното решение № 295/22.02.2019 г. по т. дело № 3539/2015 г. на ВКС, ТК, Второ отделение, съдебният състав е приел, че "изключенията на чл. 144, ал. 3 ЗЗП не намират приложение, тъй като сред посочените

хипотези не попада клауза, регулираща валутните рискове при договаряне на кредит в чуждестранна валута /швейцарски франкове/ и погасителни вноски, дължими в същата валута." Посочено е, че договорът за кредит не представлява сделка с ценни книжа, нито сделка с финансови инструменти, в който смисъл е и постановеното от ВКС по реда на чл. 290 ГПК решение № 95/13.09.3016 г. по т. д. № 240/2015 г. на ВКС, II т. о./. Изразено е разбирането, че цената на кредит в чуждестранна валута по смисъла на чл. 144, ал. 3, т. 1 във връзка с чл. 143, т. 12 ЗЗП е единствено възнаградителната лихва, но не и допълнителните разходи, които прави кредитополучателят вследствие поемането на валутния риск, включително разликата в обменния курс. Неприложимостта на чл. 144, ал. 3, т. 2 ЗЗП произтича от обстоятелството, че договорът за кредит в чуждестранна валута не представлява договор за покупка или продажба на чужда валута, пътнически чекове или международни парични преводи в чужда валута. Изложените съображения изцяло се споделят в настоящото съдебно решение.

Следва да се има предвид, че към настоящия казус, имащ за предмет договор за кредит, отпуснат в чужда валута, при поето задължение той да бъде върнат отново със същата валута, независимо, че реално кредитополучателя е предоставена сума в евро, както и независимо от това, че в договора е предвидена възможност за преобразуване на налични по банковата сметка на кредитополучателя ликвидни средства в националното платежно средство във валутата на кредита с цел осигуряване на плащането на месечните вноски, не следва да се приравнява на кредит, индексирен в чужда валута и съответно приложение не намират приетите изводи на СЕС по дело C-26/13, съобразно изрично изложеното в т. 20 от определението от 22.02.2018 г. по дело C-119/17, постановено по чл. 99 от Процедурния правилник на СЕС.

Като съобрази посочената горе практика на СЕС, както и практиката на ВКС основаваща се на нея (пр. решение № 294 от 27.03.2019 г. по т. д. № 1599/2017 г., т. к., II т. о. на ВКС, решение № 67 от 12.09.2019 г. по т. д. № 1392/2018 г., т. к., I т. о. на ВКС, решение № 384 от 29.03.2019 г. по т. д. № 2520/2016 г., т. к., II т. о. на ВКС, решение № 136 от 20.01.2021 г., по т. д. № 1467/19 г. на II т. о.; решение № 168 от 29.01.2021 г., по т. д. № 2184/19 г. на II т. о.; решение № 295 от 22.02.2019 г., по т. д. № 3539/15 г. на II т. о.; решение № 384/29.03.2019 г., по т. д. № 2520/2016 г на II т. о и др.) съдът намира, следното:

Когато е отпуснат кредит в чуждестранна валута, който се връща в същата тази валута, макар да е предвидена резервна валута, в която той реално е предоставен, договорът за кредит се счита за сключен именно за посочената чуждестранна валута, а не за предвидената резервна такава. Съответно в настоящия случай договорът за кредит е сключен за основна валута шв.франк и заемната сума следва да се върне в шв.франкове, независимо от това, че реално на потребителите е предоставено ползването равностойността на резервната валута. Клаузите на чл. 1, ал.1(без частта „валиден за съответния период на начисляване на лихвата“) и чл.6, ал.2(първо предложение) в частта, с която е уредено, че кредитът се връща във валутата, в която е отпуснат, а именно шв.франкове, бидейки част от основния предмет на договора, са изразени на ясен и разбираем език и като такива не се явяват неравноправни

и нищожни. Неравноправни обаче се явяват клаузите на чл.6, ал.2 (без първото изречение) и чл. 24, които са обективирани на неясен и неразбираем език и са неравноправни, поради следните съображения:

Разглеждани в своята систематична съвкупност посочените договорни клаузи (чл. 145, ал. 1 ЗЗП) не отговарят на изискването за яснота и разбираемост. Ответната банка не е предоставила на кредитополучателя преди сключване на договора за кредит в чуждестранна валута достатъчна информация, която би му позволила да извърши разумна преценка относно икономическите последици, които има сключеният договор в чужда валута спрямо задълженията по кредита и валутния риск, който носи кредитополучателят при промяна на курса на валутата по кредита и българския лев. От това следва изводът, че потребителят не е имал реалната възможност да прецени потенциално значимите икономически последици върху финансовите си задължения при евентуално обезценяване на валутата, в която получава доходите си, спрямо чуждестранната валута, в която е отпуснат кредита. Фактът, че в договора изрично е посочено, че е възможна една такава промяна и че кредитополучателят ще носи финансовата тежест от нея, не означава, че потребителят е достатъчно информиран, съобразно приетото в изложената горе практика на СЕС.

Кредитополучателят е физическо лице - потребител и е сключил договор за потребителски кредит, като е изтеглил и използвал сумата в лева.(не е спорно между страните и е видно от сключението на СЧЕ). В същото време в договора е предвидена клауза, възпрепятстваща реалното предоставяне на потребителя на необходимия му паричен ресурс в швейцарски франкове, предвид наличието на блокирана сметка. От посочените обстоятелства може да се направи извод, че потребителят е приел предложението на банката за кредитен лимит в швейцарски франкове в размер на равностойността в швейцарски франкове на определена сума в лева като по-изгоден с оглед по-нисък лихвен процент и предположението за стабилност на швейцарския франк като една от основните световни валути.

Кредитополучателят - потребител е икономически по-слабата страна в преддоговорното и впоследствие в договорното правоотношение спрямо банката от гледна точка, както на възможностите си да преговаря, така и на степента си на информираност. Поради това банката като икономически по-силната страна в правоотношението и с оглед на експертната си компетентност и познания относно възможните промени в обменните курсове на швейцарския франк в краткосрочен и дългосрочен план, в посока на значимо поскъпване и рисковете, свързани с вземането на кредит в чуждестранна валута, е следвало при спазване на принципа на добросъвестност да предостави на потребителя достатъчна информация относно прогнозите за промяната на швейцарския франк, спрямо който националната валута няма фиксиран курс, с каквато информация банката следва да разполага, предвид професионалната ѝ дейност, както и какви действия кредиторът би могъл да предприеме за минимизиране на валутния риск. Липсват доказателства, че банката е представила на кредитополучателя подобна информация и че му е разяснила реално икономическите аспекти и рискове на превалутирането на кредита в швейцарски франкове. Доколкото банката не е предоставила ясна информация на кредитополучателя за възможните промени в курса на валутата, в която получава кредита, тя е лишила потребителя от възможност да

прецени правилно икономическите последици от поемането на задължението в чужда валута и така го е постановила в неравноправно положение. Така банката като икономически по-силна страна е нарушила принципа на добросъвестност, като впоследствие след сключване на договора в хода на неговото изпълнение, конкретно клаузата на чл. 24 е довела до значителна неравнопоставеност между страните. Тук следва да се има предвид и че задължението на банката е на фиксирана стойност в евро и не се влияе от промените на курса на шв.франк, но това на потребителя е изцяло зависимо от тези промени. Следва да се има предвид и че потребителят не е защитен по никакъв начин от наличната в чл. 21 от договора възможност да договори превалутиране на кредита. Упражняването на това право е предпоставено от съгласието на банката, а тя има противоположни на кредитополучателя икономически интереси и би се съгласила на превалутиране единствено при неизгоден валутен курс за кредитополучателя. Налице е значителна неравнопоставеност в ущърб на потребителя между правата и задълженията, произтичащи от договора, тъй като, ако банката беше постъпила добросъвестно и справедливо с потребителя, не би могло да се очаква, че относително осведомен и обичайно наблюдателен потребител би се съгласил с клаузата за поемане на риска от промяна на посочената чуждестрана валута и понасяне на вредите от него дори и при индивидуално договаряне. В тази връзка следва да се има предвид, че преценката се прави по отношение на средния потребител и не се повлиява от наличието на определено образование на кредитополучателя, което само по себе си не е гаранция, че той има достъп до информация за световните пазари и развитието на икономическите въпроси и съответно да направи преценка на риска от сключения в чужда валута договор за кредит. По същите съображения следва да се приеме за неравноправна и клаузата на чл. 6, ал. 2 от договора, която дава право на банката при липса на осигурени средства в швейцарски франкове по сметката по чл. 2, ал. 1 на съответния падеж на погасителната вноска по главницата и/или лихвата и наличие на средства на кредитополучателя в лева по сметките му в банката, погасяването на кредита да се извърши от банката с тези средства след служебното им превалутиране в швейцарски франкове по курс "продава" на банката за швейцарския франк към лева. Тази клауза е проявление на поетия от кредитополучателя с клаузата на чл. 24 от договора валутен риск и всички вреди от промяната на обявения от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев, които могат да имат за последица повишаване на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева, приета по изложените по-горе съображения за неравноправна.

С оглед изложеното съдът намира, че процесните клаузи - чл.6, ал.2, изр.2 и чл. 24 от договора- създават значително неравновесие между правата на икономически по-силната страна и потребителя по смисъла на чл. 143, ал.1 и ал.2, т. 19 ЗЗП, предвид което са нищожни на основание чл.26, ал.1, пр.1 ЗЗД.

По предявения иск за обявяване нищожност на чл. 22, ал.2 от договора поради неравноправност, съдът намира, че същият е неоснователен. С чл.22, ал.1 страните са установили в отношенията си, че кредитополучателят има право да поиска от банката да превалутира предоставения му кредит в швейцарски франкове, съответно в лева или евро

като за услугата се съгласява да заплати съответната комисионна, съгласно действащата към датата на превалутирането Тарифа на банката. Предоставят се права на потребителя да промени валутата на заетия кредит по негова преценка. В ал.2 е установено, че това превалутиране ще се направи по курс към деня на извършването, което е резонно като се има предвид, че тази разпоредба дава възможност по инициатива на потребителя да се направи промяна в първоначално договорените условия. Тази инициатива се предполага, че почива на определени икономически причини, предвид което и банката следва да защити правата си.

По предявения иск за обявяване нищожност на клаузите, касаещи възможността на банката едностранно да променя договорения размер на възнаградителната лихва, чл.3, ал.1 и ал. 5 – съдът намира следното:

При съобразяване на посочената горе практика на СЕС и ВКС и правилото на чл. 145, ал. 2 ЗЗП, съдът приема, че клаузата на чл.3, ал.1 от договора касае основния предмет на договора - цената на договора, а именно - определянето на размера на възнаградителната лихва като сбор от две компонентни - константна надбавка и БЛП на банката за жилищни кредити в швейцарски франкове, поради което въпросът за неправомерността ѝ може да бъде разглеждан единствено и само, ако уговорката е неясна и неразбираема. Тази договореност урежда "изначалните условия" на договора за кредит към момента на сключването му, като страните са били напълно наясно с тях и с подписването на договора са изразили съгласието си с конкретния размер на БЛП към сключването на договора, съответно с цената на предоставения кредит и погасителния план към него. Доколкото клаузата касае съществен елемент на договора - неговата цена, приемането на тази клауза за нищожна би довело до нищожност на целия договор. Последица от това би било възникване на вземане на банката за връщане, поради начална липса на основание, на целия предоставен от нея паричен ресурс, което не покрива интереса на потребителите, договорили връщането му разсрочено за продължителен период от време. Следва да се има предвид, че независимо, че договорът за кредит не предвижда възможност за реално използване от потребителя на чуждестранната валута, кредитът следва да се погаси в чуждестранната валута, поради което този договор не може да се приравни на договор за кредит, индексирани в чуждестранна валута (т. 20 от определението по С -119/17 на СЕС).

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема, че клаузата на чл. 3, ал. 1, освен в частта „валиден за съответния период на начисляване на лихвата“ от договора за кредит, е ясна и разбираема за средния потребител, поради което същата не се явява неправомерна. (така и решение № 384 от 29.03.2019 г. по т. д. № 2520/2016 г., т. к., II т. о. на ВКС).

Член 3, ал.5 от договора, предвижда, че „действащия БЛП на банката за жилищни кредити не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните. Банката уведомява кредитополучателя за новия размер на БЛП за жилищни кредити и датата, от която той е в сила чрез обявяването му на видно място в банковите салони. Договорените в настоящия договор надбавки не се променят“ следва да се тълкува систематично с чл. 6, ал.3 от договора, който предвижда, че „В случай, че по време на

действието на настоящия договор банката промени Базовия лихвен процент на Юробанк и ЕФ Джи България АД за жилищни кредити, размерът на погасителните вноски, определени по, ал. 1, се променя автоматично, в съответствие с промяната, за което кредитополучателят с подписването на настоящия договор дава своето неотменяемо и безусловно съгласие" и чл.13, ал.1, предвиждаща, че „банката запазва правото си по време на действие на настоящия договор да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага при операциите си, както и приложимите лихви по настоящия кредит в швейцарски франкове или друга валута при евентуалното му превалутиране по реса на чл. 22 от договора. Изменението в Тарифата и/или приложимите лихви влизат в сила от деня на приемането от компетентните банкови органи и са задължителни за страните по настоящия договор.“. Посоченото влече неравноправност и на чл. 3, ал.1, в частта за БЛП „валиден за съответния период на начисляване на лихвата“

Съдът намира, че посочените горе клаузи от договора са неравноправни на основание чл. 143, т. 3, т. 10 и т. 12 ЗЗП. По делото не са събрани доказателства клаузите да се индивидуално уговорени, поради което подлежат на проверка по реда на ЗЗП.

В задължителното за националните юрисдикции Решение на СЕС, постановено по преюдициално запитване по дело C-472/10, е прието, че "националната юрисдикция следва да прецени с оглед на член 3, параграфи 1 и 3 от Директивата неравноправния характер на клауза, съдържаща се в договор с потребители, с която продавач или доставчик едностранно предвижда промяна в свързаните с предоставяната услуга разходи, без обаче да описва ясно начина на определяне на тези разходи или да посочва основателно съображение за тази промяна. В рамките на тази преценка посочената юрисдикция трябва по-специално да провери и дали съобразно общите условия и националното законодателство начинът на промяна на свързаните с предоставяната услуга разходи са уточнени по ясен и разбираем начин и евентуално дали потребителите имат право да прекратят договора". "Основателно съображение" по смисъла на това решение представлява всяко обективно обстоятелство, извън волята и контрола на страните по договора, което е било уговорено или установено преди или при сключване на потребителския договор, и което обективно води до увеличаване на цената на стоката или услугата.

Предвид горното и съобразно събраните по делото доказателства следва да се приеме, че възможността за едностранна промяна в БЛП, който е втория кумулативен компонент от формирането на възнаградителната лихва не почива на "основателно съображение за едностранна промяна на възнаградителната лихва". От процесния договор е видно, че в него не е посочен никакъв механизъм или методология за извършването на едностранната промяна, като съответно не са установени и обективни критерии, извън волята на банката, които при настъпването им да обосновават изменение на вече уговорената цена по сделката. Следователно, банката е обезпечила за себе си правото произволно, при упражняване на дискреция да изменя БЛП, като увеличава със ставка, която тя счита за целесъобразна. По този начин се накрънява принципът на добросъвестност, който е основополагащ в частноправните отношения при упражняване на породените от договора субективни права.

Изискването за добросъвестно поведение от страна на по-силната икономически страна означава, че тя следва да прояви честно и почтено поведение при сключване на сделки за потребление. А добросъвестната търговска практика представлява съвкупност от правила, определящи пазарното поведение, които произтичат от законите и обичайните търговски отношения и не нарушават добрите нрави. Не съответства на това поведение установената от банката произволна възможност за промяна на възнаградителната лихва по кредита с потребителя. Обезпечаването на възможността банката едностранно да измени стойността на насрещната парична престация - възнаградителната лихва, при неустановени в договора конкретни показатели, при все че потребителят на банкови услуги няма възможност да се откаже безусловно от договора, поставя ищеца в неравноправно положение по смисъла на [чл. 143, т. 3, т. 10 и т. 12 ЗЗП](#) (така и решение № 231/02.03.2018 г. по т. д. № 875/2017 г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 15/18.04.2018 г. по т. д. № 2439/2016 г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 189/18.01.2019 г. по т. д. № 1607/2017 г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 299/15.02.2019 г. по т. д. № 2023/2017 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 294/27.03.2019 г. по т. д. № 1599/2017 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 378/28.03.2019 г. по т. д. № 2775/2017 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 384/29.03.2019 г. по т. д. № 2520/2016 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 314/29.07.2019 г. по т. д. № 1766/2016 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 92/09.09.2019 г. по т. д. № 2481/2017 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 67/12.09.2019 г. по т. д. № 1392/2018 г. на ВКС, ТК, I т. о.), поради което следва да се приеме, че чл.3, ал.5, без да се засяга последното изречение - „Договорените в настоящия договор надбавки не се променят“, чл. 6, ал.3 (за което няма предявен иск и в случай се преценява служебно от съда) и на чл. 13, ал.1 от договора са неравноправни, поради което и нищожни на основание чл. 26, ал.1, пр. 1 ЗЗД. Следва да се има предвид, че в конкретния казус не намира приложение и разпоредбата на [чл. 144, ал. 2, т. 1 ЗЗП](#). За да се приложи това изключение е необходимо: 1) доставчика на финансовата услуга да е поел задължението да уведоми другата страна за извършените без предизвестие едностранни промени в лихвения процент в 7-дневен срок и 2) другата страна по договора да може (да има право) незабавно да го прекрати. Въпреки че първата предпоставка е налице, аргумент за което може да се изведе от предвидената в чл. 3, ал. 5 от договора възможност банката да уведоми потребителя чрез обявяването на променения БЛП на видно място в банковите салони, втората предпоставка не е уговорена. В договора липсва клауза, която предоставя такава възможност на потребителя. Извод за противното не следва от предвиденото в чл. 8 от договора право за прекратяване на договора, при предсрочното му погасяване от страна на потребителя. На първо място, едностранното прекратяване на договора поради промяна в условия на сключване е нещо различно от прекратяването поради предсрочното му изпълнение. На следващо място, правото на потребителя едностранно да прекрати договора съгласно [чл. 144, ал. 2, т. 1 ЗЗП](#) налага прекратяването да може да се упражни свободно, т.е. без да се пораждат за потребителя насрещни неблагоприятни последици, като плащане на допълнителни такси, лихви, комисионни и т.н., каквито обаче са предвидени за заплащане като задължение от страна на кредитополучателя в клаузата на в чл. 8 от договора.

По предявения иск за обявяване нищожност на клаузата на чл.12, ал.1 от договора за

кредит, съдът намира следното:

Тази клауза от договора създава задължения за банката да предостави договорената сума в заем на потребителя и да му предоставя информация. Съответно тя не поражда права и задължения за нито една от страните, които могат да поставят потребителя в неравноправно положение и респективно не е нищожна.

По иска предявен за обявяване нищожност на клаузата на чл. 8, ал.2 от договора съдът намира следното:

Договорът е сключен през 2008 г., но съобразно § 4 от ПЗР на Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители (ЗКНИП от 2016 г.), разпоредбата на чл. 41 от ЗКНИП се прилага и за договори, които са сключени преди влизане в сила на ЗКНИП. Съгласно чл. 41, ал. 1, ал. 3 и, ал. 4 от ЗКНИП потребителят има право по всяко време да погаси изцяло или частично задълженията си по договора за кредит, като кредиторът има право на справедливо и обективно обосновано обезщетение за евентуалните разходи, които са пряко свързани с предсрочното погасяване на кредита, в размер до едно на сто от предсрочно погасената сума по кредита, когато кредитът е погасен преди изплащане на 12 месечни погасителни вноски от усвояването му, но няма право на такова обезщетение, когато кредитът е погасен след изплащане на 12 месечни погасителни вноски от усвояването му. В конкретния случай клаузата по чл. 8, ал. 2 от договора не е индивидуално уговорена и съображения за същото съдът изложи по-горе. Тази клауза не е съобразена с изискванията на чл. 41, ал. 4 от ЗКНИП приложим съгласно § 4 от ПЗР на ЗКНИП и за процесния договор, в противоречие на същата е, поради което и съдът приема същата за нищожна. Следва да се посочи и че по делото не е установено уговорената такса от 4% за предсрочно погасяване на кредита да е справедливо и обосновано обезщетение за евентуални разходи на банката във връзка с предсрочното погасяване на кредита. При така установеното съдът приема, че тази клауза е във вреда на потребителя, противоречи на закона и правилно районният съд я е приел за нищожна.

По предявения иск за обявяване нищожност на чл. 3, ал.3 от договора - С клаузата на, ал. 3 на чл. 3 е уговорен размерът на лихвата при просрочие на погасителните вноски като определяем от сбора от лихвата за редовна главница, договорена за съответния период на издължаване на кредита, съгласно, ал. 1, плюс наказателна надбавка от 10 (десет) пункта. Поради това, че е нищожна клаузата на, ал. 1 на чл. 3 в частта за приложимия БЛП, "валиден за съответния период на начисляване на лихвата", съответно нищожна е клаузата на, ал. 3 за определяне на неустойката за забава на месечните вноски в частта за размерът на лихвата за редовна главница, "договорена за съответния период на издължаване на кредита". Клаузата на чл. 3, ал. 3 в отношенията между страните следва да се приложи без приетата за нищожна част, т.е., че при просрочие на дължимите погасителни вноски, както и при предсрочна изискуемост на кредита, кредитополучателят дължи лихва в размер на сбора от лихвата за редовна главница плюс наказателна надбавка от 10 (десет) пункта). Така прочетена клаузата е ясна и разбираема и не е неравноправна. По изложените съображения, искът за установяване нищожност на клаузата на чл. 3, ал. 3 е основателен в частта за размера на

лихвата за редовна главница, "договорена за съответния период на издължаване на кредита" и следва да бъде уважен в тази част, а в останалата част - отхвърлен.

По предявения иск за обявяване нищожност на т. X от допълнително споразумение от 23.02.2010 г., чл. 10 от допълнително споразумение от 13.06.2011 г.:

Съдът намира, че посочените две клаузи от допълнителните споразумения не съдържат уговорки, които да предоставят права или да пораждат задължения за страните по тях, предвид което имат декларативен характер и не подлежат на проверка за неравноправност. Предвид това предявените иски се явяват неоснователни, поради липса и на други основания за обявяването им за нищожни.

По отношение на предявените иски за обявяване нищожност на клаузите на т. III от допълнително споразумение от 23.02.2010 г., чл.3, ал.1 от Допълнително споразумение от 13.06.2011 г. съдът намира следното:

Посочените разпоредби касаят преоформяне на кредита чрез прибавяне на възнаградителни лихви към главницата и съответно начисляване впоследствие на възнаградителна лихва върху новата главница поради противоречие със закона. В тази връзка съдът съобрази приетото с постановените по реда на [чл. 290 ГПК Решение № 66/29.07.2019 г. по т.д. № 1504/2018 г.](#) на ВКС, II т.о. и [Решение № 30/20.05.2020 г. по т.д. № 739/2019 г.](#) на ВКС, I т.о., че уговорката в допълнителни споразумения към договор за кредит за прибавяне към размера на редовната главница на просрочени задължения за лихви, върху които се начислява възнаградителна лихва, представлява анатоцизъм по см. на чл.10, ал.3 ЗЗД, който е допустим само при уговорка между търговци на основание чл.294, ал.1 ТЗ. Олихвяването на просрочено задължение за такси, вкл. чрез прибавяне на таксата към главница по кредит, върху които се начислява възнаградителна лихва, не представлява анатоцизъм по см. на чл.10, ал.3 ЗЗД.(Решение № 66/29.07.2019 г. по т.д. № 1504/2018 г. на ВКС, II т.о.), предвид което в останалата част посочените горе клаузи от допълнителните споразумения, по силата на които към главницата са прибавяне просрочени такси са действителни и първоначално договорената главница се е увеличила с добавените суми.

По предявения иск за обявяване нищожност на клаузите на т.V и т. VIII от допълнително споразумение от 23.02.2010 г., чл.1, ал.1 и ал. 4 от допълнително споразумение от 30.05.2011 г., чл.2, ал.2, чл.5, чл. 6 и чл.12 от допълнително споразумение от 13.06.2011 г., както и на чл. 1, ал.1 и ал.2 от допълнително споразумение от 16.07.2012 г. и чл.1, ал.1 и ал.4 от допълнително споразумение от 20.03.2013 г. съдът намира следното:

С решение № 60160 от 08.06.2021 г. по т.д. № 2751/2019 г. на ВКС, I т.о., е прието, че договор за спогодба или допълнително споразумение, в които са установени правата и задълженията на страните, произтичащи от неравноправна клауза в първоначалния договор, биха представлявали предварителен отказ от потребителска защита, който е недопустим. Едностранно определеният от търговеца размер на дълга в резултат от прилагането на неравноправна клауза и сключването впоследствие на спогодба, зачитаща този размер на

дълга, представлява спогодба върху непозволен договор по смисъла на чл. 366 ЗЗД, независимо от обстоятелството, че основният договор не е обявен за нищожен в неговата цялост. Отделно от това по отношение на новоопределените размери на възнаградителните лихви и такси важи подробно изложеното досежно клаузите за едностранно увеличение на възнаградителните лихви в основния договор.

Предвид изложеното посочените клаузи следва да се обявят за нищожни и исковите се явяват основателни.

Изложените подробни мотиви по предявените установителни искове, обославят изхода по предявените осъдителни искове. **В тази връзка по отношение на предявения иск с правно основание чл. 55 ЗЗД за сумата от 16 428,34 евро, представляваща надплатена сума за месечни анюитетни вноски и такса управление на кредита поради валутна разлика между швейцарския франк и евро за периода от 26.09.2008г. до 18.11.2014г. съдът намира следното:**

Доколкото по делото са признати за нищожни клаузите, които прехвърлят валутния риск изцяло и само върху потребителя ищец, то договорът следва да се счита за сключен при постоянен курс „купува“ за шв. франк към евро в размер на 1,57036384. По този начин се запазва покупателната способност на резервната валута и валутата, в която се изплаща кредита и се премахва тежестта от настъпващата валутна разлика от патрумониума на потребителя. При съобразяване и на приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза съдът намира, че за процесния период в резултат от неправоморното прехвърляне на валутния риск върху ищеца, същият е надплатил сумата от 5 486,13 евро, предвид което до този размер е искът е основателен.

По предявения иск с правно основание чл. 55 ЗЗД с искане да се присъдят 31 913,87 евро, представляващи надплатени суми поради неоснователно едностранно увеличение на възнаградителната лихва по договора за кредит за периода 26.09.2008г. до 18.11.2014г.: При обявяването на нищожността на клаузите от договора и допълнителните споразумения, които дават възможност на банката едностранно да променя на размера на дължимата възнаградителна лихва, в договорните отношения между страните се прилага първоначално уговорения лихвен процент. При съобразяване и на заключението на приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, ищецът е надплатил за процесния период сумата от 3 564,27 евро, предвид което претенцията му е основателна до този размер. Основателна се явява и претенцията за присъждане на сумата от 58,97 евро надплатена такса за управление на кредита определена от вещото лице съобразно първоначално договорените параметри на кредита.

С оглед приетата частична основателност на осъдителните искове, съдът следва да разгледа своевременно направеното възражение за погасяването им въз основа на три, евентуално петгодишна давност. Приложимо в случая е правилото за общата пет годишна давност, тъй като връщането на даденото без основание не представлява периодично плащане, независимо, че даването е било осъществено през определени периоди от време. Давността за връщането на даденото без основание започва да тече от датата на даването. Исковите

претенция за връщане на даденото поради настъпилата валутно увеличение е за периода от 26.09.2008г. до 18.11.2014г., а исковата молба е подадена на 05.07.2019 г. съответно погасени по давност са всички претенции за вземания предоставени на ответника преди 05.07.2014 г. От това следва, че не са погасени по давност сумите надплатени въз основа на валутната разлика на 10.07.2014 г., 10.08.2014 г., 10.09.2014 г., 10.10.2014 г. и 10.11.2014 г., които са в общ размер на 677,42 евро. Не са погасени по давност и сумите, надплатени в резултат от прилагания от банката увеличен размер на възнаградителната лихва на 13.06.2014 г., 13.07.2014 г., 13.08.2014 г., 13.09.2014 г., 13.10.2014 г. и 13.11.2014 г. в общ размер на 34,72 евро както и сумите претендирани като надплатени за такси за управление на кредита в размер на 58,97 евро.

По разноските:

При съобразяване на приетото с С-224/19 и С-259/19 на СЕС при иск по чл.55 ЗЗД от потребител, за връщане на сума поради неравноправна клауза, щом е признато основанието(т.е. че клаузи от договора са неравноправни), въпреки че размерът се уважава само частично, разноските на насрещната страна не се възлагат в тежест на потребителя. Така и определение от 16.08.2022 г. по ч.т.д.1085/2022 г. ВКС, 1 ТО.

Ищецът има право на направените от него разноски пропорционално на уважената част от иска, както следва: 45,56 лв. деловодни разноски и 155,33лв. адвокатско възнаграждение като съдът намира направеното от ответника възражение за прекомерност на договорените размери на последното за неоснователно с оглед установените минимални размери по НМРАВ, фактическата и правна сложност на спора и процесуалното поведение на ангажирания процесуален представител.

Ищецът следва да заплати по сметка на СГС сумата от 2 545,33 лв. държавна такса за разглеждане на исковете, от която е бил освободен, а ответникът сумата от 41,20 лв.

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖНИ по исковете с правно основание чл. 124 ГПК вр.. чл. 26, ал. 1, пр.1 ЗЗД вр. чл. 143 ЗЗП, предявени от П. М. Б., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. ****, със съдебен адрес: гр. София, бул. Витоша № 1а, офис 16 чрез адвокат Г. Х. срещу

„ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, с предишно наименование „Юробанк И Еф Джи България“ АД, с ЕИК 000694749, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260 клаузите на чл.2, ал.1, чл.3, ал.1 само в частта „валиден за съответния период на начисляване на лихвата“, чл.3, ал.3 само в частта „договорена за съответния период на издължаване на кредита“ чл. 3, ал. 5 без частта „Договорените в настоящия договор надбавки не се променят“, чл. 6, ал. 2, изр. 2, чл. 8, ал. 2 и чл. 24 от договор за Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL41130 от 26.09.2008г., както и т. III от допълнително споразумение от 23.02.2010 г. само в частта, с която се преоформят и добавят към главницата по кредита на задължения за възнаградителни лихви, чл.3, ал.1 от допълнително споразумение от 13.06.2011 г., т.V и т. VIII от допълнително споразумение от 23.02.2010 г., чл.1, ал.1 и ал. 4 от допълнително споразумение от 30.05.2011 г., чл.2, ал.2, чл.5, чл. 6 и чл.12 от допълнително споразумение от 13.06.2011 г., както и на чл. 1, ал.1 и ал.2 от допълнително споразумение от 16.07.2012 г. и чл.1, ал.1 и ал.4 от допълнително споразумение от 20.03.2013 г.

ОТХВЪРЛЯ предявените от П. М. Б., ЕГН ***** срещу „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749 искове с правно основание чл. чл. 124 ГПК вр.. чл. 26, ал. 1, пр.1 3ЗД вр. чл. 143 3ЗП за обявяване нищожност на клаузите на чл.1, ал.1 и ал.3, чл.6, ал.2, изр.1(„Погасяването на кредита се извършва във валутата, в която същият е разрешен и усвоен- швейцарски франкове.“), чл.22, ал.1 и ал.2, чл.3, ал.1 освен в частта „валиден за съответния период на начисляване на лихвата“ и ал.3 освен в частта „договорена за съответния период на издължаване на кредита“ и чл.12, ал.1, както и клаузите на т. III в частта за преоформяне на задължения за такси чрез добавяне към главницата по кредита и т. X от допълнително споразумение от 23.02.2010 г., както и за чл.10 от допълнително споразумение от 13.06.2011 г. като неоснователни и недоказани.

ОСЪЖДА на основание чл. 55, ал.1, пр.1 3ЗД, „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749 да заплати на П. М. Б., ЕГН ***** сумата от 677,42 евро, представляващи надплатени вноски за периода от 10.07.2014 до 10.11.2014 г. вкл. в резултат от приложението на неравноправни клаузи, които прехвърлят валутния риск върху потребителя, съдържащи се в Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL41130 от 26.09.2008г. и допълнителните споразумения към него, както и сумата от 34,72 евро, надплатени вноски за периода от 13.06.2014 г. до 13.11.2014 г., вкл. в резултат от приложението на неравноправни клаузи в същия договор и допълнителните споразумения към него, даващи право на банката да увеличава едностранно размера на договорения размер на възнаградителните лихви, както и сумата от 58,97 евро надплатена такса за управление на кредита, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 05.07.2019 г. до окончателното изплащане като **ОТХВЪРЛЯ** исковите за сумите над уважените размери както следва: първия за сумата над 677,42 евро до пълния предявен размер от 16 428,34 евро, а втория за сумата над 34,72 евро до пълния предявен размер от 31 913,87 евро, ведно със претенциите за присъждане на законна лихва върху отхвърлената част от главниците, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното

изплащане.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал.1 ГПК, „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749 да заплати на П. М. Б., ЕГН ***** сумата от 45,56 лв. деловодни разноси и 155,33 лв. адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК 000694749 да заплати по сметка на СГС сумата от 41,20 лв. държавна такса за разглеждане на исковете.

ОСЪЖДА П. М. Б., ЕГН ***** да заплати по сметка на СГС сумата от 2545,33 лв. държавна такса за разглеждане на исковете.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред САС в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____